

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0123170	
CONTACTPERSOON		CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
M. Konijnendijk /M.M. el Boumeshouli		Directie/BV	(0174) 673 065	VERZONDEN 23 MEI 2019
ONDERWERP				
Financiële opgave				

Geachte raad,

Op dit moment wordt hard gewerkt aan het opstellen van de Voorjaarsnota 2019. Deze Voorjaarsnota wordt op 14 juni aan uw raad aangeboden en ligt ter bespreking voor in de raadsvergadering van 16 juli. Met deze brief informeren wij u over de diverse verkenningen die het college heeft uitgevoerd in aanloop naar de Voorjaarsnota, de forse financiële opgave waarvoor wij ons gesteld zien en het traject tot de raadsbehandeling.

Verkenningen

Ter voorbereiding op de Voorjaarsnota hebben wij verschillende financiële en beleidsmatige verkenningen in gang gezet. Om te beginnen hebben wij Cebeon in beeld laten brengen hoe onze inkomsten en uitgaven zich verhouden tot vergelijkbare gemeenten. Daarnaast heeft Andersson Elffers Felix (AEF) onderzoek gedaan naar tekorten in het sociaal domein. Ten derde zijn er divisies opgesteld voor Voorzieningen, Groen en Blauw en Wonen. Deze documenten hebben nog geen bestuurlijke status, maar vanuit ons streven om open te besturen hebben wij de eerste, ambtelijke, versies van deze verkenningen wel al gedeeld in het Raadsoverleg Financiën (ROF). Zij dienen als bouwstenen voor het keuzeprocess dat wij met elkaar moeten doorlopen om financieel gezond te blijven. Op basis van de voorlopige uitkomsten van de verkenningen komen we tot de onderstaande inzichten.

Financiële startpositie

Via het ROF bent u ambtelijk in een aantal bijeenkomsten geïnformeerd over de financiële startpositie. Die financiële startpositie is gebaseerd op de in november 2018 door u vastgestelde begroting 2019-2022, aangevuld met opgaven die onvermijdelijk zijn vanwege landelijke en lokale ontwikkelingen. De vastgestelde begroting 2019-2022 kent batige saldi in alle jaarschijven. Deze variëren van € 1,0 miljoen in 2020 tot € 0,28 miljoen in 2021. De jaarschijven 2022 en 2023 kennen beide een batig saldo van € 0,41 miljoen. Met dit vertrekpunt ontstaat vervolgens het onderstaande financiële beeld:

Bedragen * € 1 miljoen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Startsaldo (m.b. '19-'22)	1,000	0,279	0,413	0,413
A: Mutaties FMP 2020-2022	1,351	0,881	0,029	-1,708
Saldo FMP	2,351	1,160	0,442	-1,295
B: Mutaties exogeen & Onontkoombaar	-13,145	-12,213	-12,422	-12,519
Saldo FMP en exogeen & onontkoombaar	-10,794	-11,053	-11,980	-13,814

Hieronder worden de mutaties Financieel Meerjarenperspectief (FMP) en exogeen & onontkoombaar nader geduid.

Ad A. Financieel Meerjarenperspectief 2020-2023 (FMP 2020-2023)

Het FMP 2020-2023 is de financieel technische doorrekening van de vastgestelde begroting 2019-2022. Deze technische bijstelling betreft onder andere verwerking van actuele cijfers m.b.t. rentestanden, indexering, loonontwikkeling, areaaluitbreiding en dividend. Ook wordt de laatst bekende informatie over de algemene uitkering gemeentefonds verwerkt en vindt een bijstelling van het investeringsprogramma plaats. De belangrijkste bijstellingen staan hieronder toegelicht.

- **Ontwikkeling Algemene uitkering gemeentefonds**

Eerder informeerden wij u via een raadsinformatiebrief over de uitkomsten van de zogenaamde septembercirculaire 2018 gemeentefonds. Het lagere accres (=groei van het gemeentefonds gekoppeld aan de rijksuitgaven) leidde tot een nadeel van € 0,5 tot € 0,7 miljoen in alle jaarschijven. Dit bedrag is verrekend met de stelpost Interbestuurlijk Programma (IBP). Deze stelpost is gevormd vanuit het hogere accres Algemene uitkering als gevolg van het Interbestuurlijke Programma en structureel opgenomen in de begroting 2019-2022 ter dekking van toekomstige uitgaven IBP.

In de decembercirculaire 2018 wordt door het Rijk wederom een lager accres aangekondigd. Daarbij is rekening gehouden met verwachte lagere uitgaven van het Rijk in 2018. Het werkelijke effect over 2018 zal bekend worden via de meicirculaire 2019. Het verwachte nadeel bedraagt voor de gemeente Westland structureel € 0,5 miljoen. In lijn met de septembercirculaire is ook dit bedrag verrekend met de stelpost IBP.

Door deze verrekening met de stelpost IBP leidt de neerwaartse bijstelling op de Algemene Uitkering niet tot een nadeel in het FMP 2020-2023. De resterende stelpost IBP bedraagt na deze verrekening nog € 2,0 miljoen.

- **Investeringsrapportage 2019**

De mutatie in het FMP 2020-2023 wordt vrijwel volledig verklaard door de jaarlijkse bijstelling van het investeringsprogramma. Op basis van actuele planningen zijn de investeringsramingen opnieuw in de tijd geprognosticeerd. Dit leidt in de jaren 2020-2022 tot voordelen op de kapitaallasten (rente en afschrijving). Dit effect is overigens jaarlijks zichtbaar. Ons investeringsprogramma is stevig en dat externe factoren tot effecten leiden is niet te voorkomen. Om deze reden namen wij eerder de stelpost "sturen op kapitaallasten" in de begroting op. Hiermee houden wij op begrotingsbasis rekening met een effect op kapitaallasten zoals dat in de jaarrekening wordt verwacht.

Na de bijstelling van de investeringen is deze stelpost in 2020-2022 volledig ingevuld én is er aanvullend sprake van positieve effecten in het FMP die aflopen van € 1,6 miljoen in 2020 tot € 0,1 miljoen in 2022. De jaarschijf 2023 laat daarentegen een nadeel van € 1,6 miljoen zien. De verklaring hiervoor vormen de nog niet eerder geraamde afschrijvingslasten van nieuwe investeringen (jaarschijf 2022) en het feit dat in het FMP hiervoor geen verrekening met de stelpost meer plaatsvindt. Dit laatste is ingegeven vanuit het strikte kader dat de Provincie hiervoor nu hanteert.

Ad B. Exogeen en onontkoombaar

Het FMP 2020-2023 kent relatief beperkte effecten. Voor het onderdeel "exogeen en onontkoombaar" is dat anders. Dit onderdeel bevat mutaties die vanuit wettelijke verplichtingen, externe omstandigheden, open-einde regelingen et cetera niet of in zeer beperkte mate op korte termijn beïnvloedbaar zijn. In totaal ramen wij hiervoor een nadeel van € 12 tot € 13 miljoen. De grootste onderdelen daarvan staan hieronder beschreven.

- Sociaal Domein

De jaarrekening 2018 laat zien dat de tekorten op de Jeugdzorg fors oplopen. Wij ramen hiervoor in de komende jaren structureel een netto tekort van € 7 miljoen. Via een herijking van het Sociaal Domein (traject AEF), en andere actieprogramma's zetten wij overigens stevig in op verlaging van dat tekort waarbij behoud van de kwaliteit van de zorgverlening voorop staat. Ook verwachten wij dat er via de meicirculaire gemeentefonds nog aanvullende Rijksmiddelen beschikbaar komen. De eerste berichten over de hoogte van de bedragen zijn echter niet hoopgevend. Omgerekend zou het voor de gemeente Westland gaan om een bedrag van € 0,9 miljoen voor de komende jaren. Op landelijk niveau wordt daarover nog verder onderhandeld via de VNG.

Voor het sociaal domein is door uw raad besloten bij de vaststelling van de begroting 2019-2021 dat de budgetten, inclusief de reserve sociaal domein, taakstellend zijn. Hierbij wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen materiële en personele kosten. Vanuit dat uitgangspunt wordt de noodzakelijke personele inzet binnen de voor het sociaal domein beschikbare middelen opgevangen. Op basis hiervan zijn in de begroting 2019-2021 de benodigde extra uitvoeringskosten voor het Sociale Domein verwerkt. Met de actuele financiële inzichten is echter de verwachting dat de reserve Sociaal Domein sneller uitput dan voorzien. Om die reden worden in de Voorjaarsnota 2019 nadere voorstellen gedaan om de komende jaren op een andere wijze in de dekking te voorzien.

- Energietransitie

Vanuit het Interbestuurlijk Programma zijn stevige opgaven bij de gemeenten neergelegd op het gebied van de energietransitie. De komende jaren zijn hiervoor forse uitgaven onvermijdelijk. Zo wordt er onder ander gekeken naar een Westlands Warmtesysteem en dient er regie te worden gevoerd op het gasloos maken van woningen. Wij nemen voor de noodzakelijke activiteiten in de energietransitie structureel € 1,2 miljoen op.

- Taakstelling op de organisatie

In voorgaande begrotingen is in totaal € 9,3 aan bezuinigingen op de organisatie opgelegd, naast bezuinigingen die de organisatie moest doorvoeren vanwege de economische omstandigheden (vraaguitval). Van dit bedrag is in de begroting 2019-2022 € 8 miljoen gerealiseerd. Wij zien mogelijkheden tot aanvullende besparingen van € 0,3 tot € 0,4 miljoen. Dit betekent dat een bedrag van € 1,0 miljoen niet realiseerbaar wordt geacht en als nadeel is verwerkt.

- Overige

Daarnaast zijn er nog diverse andere ontwikkelingen die leiden tot aanvullende tekorten van € 3 tot € 4 miljoen. Het gaat hierbij onder andere om verlaging van de leges Wabo doordat de aanvragen achterblijven bij de prognoses. Ook een aantal nieuwe wettelijke verplichtingen (basisregistratie ondergrond, andere waardering WOZ) leidt tot extra activiteiten en daarvoor benodigde budgetten. Ook voor een goede uitvoering van onze dienstverlening en ICT/digitalisering is aanvullend budget noodzakelijk.

Een stevige opgave

De bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een verwacht tekort in de Voorjaarsnota 2019 dat oploopt naar € 14 miljoen in 2023. In dat tekort zijn naar onze mening dan alleen urgente en onontkoombare ontwikkelingen opgenomen. Het is een stevige opgave om hiervoor dekking te vinden. In de Voorjaarsnota 2019 dragen wij u daarvoor voorstellen aan. Wij zullen in ieder geval zorgen voor een sluitende begroting. Ook de meerjarenraming zullen wij in de Voorjaarsnota 2019 al van een sluitend dekkingsplan voorzien.

Overkoepelende toekomstvisie

De Voorjaarsnota is de opmaat naar de meerjarenbegroting 2020-2023. Om goede keuzes op de korte termijn te maken, is een lange termijn visie nodig op de opgaven die voorliggen. Met deelvisies over Groen Blauw, Voorzieningen en Wonen, wordt stapsgewijs gewerkt aan een lange termijn visie. Tegelijkertijd wordt er op dit moment gewerkt aan het economisch beleidskader en de Cultuurkoers, die u worden aangeboden. Daarnaast wordt bijvoorbeeld gewerkt aan de mobiliteitsvisie en het Westlands Energie Akkoord, die in het najaar het licht zien.

Vanwege de samenhang tussen verschillende opgaven en noodzaak om tussen en binnen opgaven te prioriteren, hebben wij in de afgelopen periode gewerkt aan de voorbereiding van een overkoepelende visie op de toekomst van Westland. Hoewel deze losse documenten pas waarde hebben als ze in samenhang worden gebracht in de overkoepelende visie, kunnen ze voor de korte termijn (lees Voorjaarsnota) gebruikt worden om afwegingen te maken op onderwerpen die niet op de overkoepelende visie kunnen wachten.

De omgevingsvisie, die in het kader van de Omgevingswet wordt opgesteld, zal een inhoudelijk zo breed mogelijke visie op Westland worden. Het streven is om alle beschikbare koersbepalende beleidskeuzes hierin een plek te geven. In het kader van een gedegen voorbereiding op deze aan u voor te leggen en vervolgens door u vast te stellen visie, nemen wij graag hierbij het voortouw om een aantal inspiratiesessies met en voor u te organiseren. Deze inspiratiesessies hebben als doel om u in een vroeg stadium te betrekken bij de ontwikkeling van de visie.

Gezamenlijke inspiratiesessies toekomstvisie

Graag nodigen wij u uit voor een inspiratiesessie op 12 juni van 19.30-22.00 uur, waarin:

1. we de meest relevante feiten, data, trends en ontwikkelingen die specifiek zijn voor Westland aan u presenteren.
2. een landschapsarchitect u meeneemt in de ordening van onze ruimte, het inpassen van maatschappelijke functies en de combinatie van groen en ruimte in het Westland.
3. we in dialoog gaan over het DNA van onze gemeente, hoe dit te benutten en uit te bouwen met het oog op de toekomst.

Ook ontmoeten wij u graag op 25 juni van 17.30-19.00 uur voor een vervolg-inspiratiesessie, waarin:

1. wordt ingegaan op de positie van de gemeente in de netwerksamenleving, de verschillende rollen die de gemeente kan/wil invullen in relatie tot de maatschappelijke opgaves en het samenwerken met onze omgeving.
2. we op een interactieve manier een aantal inzichten met elkaar delen over de bestuursstijl, en de invulling van de rol, taken, verantwoordelijkheden van de gemeente in de opgaven.

De oogst van de sessies op 12 juni en 25 juni wordt door het college verwerkt in een eerste concept omgevingsvisie, met als voorlopige titel 'De visie op Westland'.

Vervolgproces

Datum	Activiteit
29 mei	Verzamelcommissie: informerend en gelegenheid om het gevoel over de (financiële) opgave en oplossingsrichtingen met het college te delen. Presentatie over economisch beleidskader
12 juni	Inspiratiesessie voor de raad over de koers en visie op de toekomst van Westland: demografische ontwikkeling en ruimtegebruik (hele raad)
14 juni	Aanbieding Voorjaarsnota aan de raad Aanbieding cultuurkoers voor commissiebehandeling MO d.d. 24 juni
24 juni	Behandeling van de cultuurkoers in de commissie MO
25 juni	Vervolg inspiratiesessie over de koers en visie: de rol van de gemeente in de netwerksamenleving (hele raad).
2 juli	Verzamelcommissie EFO
16 juli	Behandeling van de Voorjaarsnota in de raad
September	Raadsinformatieavond over visie op Westland Behandeling van de visie op Westland 1.0 in de raad* Behandeling van het economisch beleidskader in de commissie en de raad* Behandeling van de cultuurkoers in de raad*

* agendering is een presidium-aangelegenheid

Momenteel wordt een stappenplan uitgewerkt voor het tweede deel van de visie op Westland (omgevingsvisie 2.0 uitgewerkt naar gebied). Voor het zomerreces ontvangt de raad een raadsinformatiebrief met een toelichting op deze stappen (inclusief participatie). In de RIA van september komen wij naast de inhoud van visie 1.0 terug op het vervolgproces van visie 2.0).

Wij vertrouwen erop u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd en ontmoeten u graag op 12 juni en 25 juni aanstaande.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris,

A.C. Spindler

de burgemeester,
B.R. Arenas